

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ, УПРАВЛІННЯ
ТА СУСПІЛЬНИХ НАУК

СОЦІАЛЬНА РОБОТА: СТАНОВЛЕННЯ, ПЕРСПЕКТИВИ, РОЗВИТОК

МАТЕРІАЛИ VI ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
18 ГРУДНЯ 2025 РОКУ

ЛЬВІВ – 2026

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ**

Факультет психології та соціального захисту

Кафедра соціальної роботи, управління та суспільних наук

**СОЦІАЛЬНА РОБОТА:
СТАНОВЛЕННЯ, ПЕРСПЕКТИВИ, РОЗВИТОК**

Матеріали
VI Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю
18 грудня 2025 року

Львів – 2026

УДК 316.4.05: 009. 37.032

Соціальна робота: становлення, перспективи, розвиток.
Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, 18 грудня 2025 р.; [за ред.: Нагірняк М.Я.]. Львів : ЛДУ БЖД, 2026. 590 с.

Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції (грудень 2025 р.) присвячені стратегічним змінам у системі соціальної роботи під впливом воєнного стану. У збірнику проаналізовано перехід до розвивальної парадигми та впровадження інноваційних технологій у соціальну політику. Особлива увага приділена комплексній підтримці ветеранів, військовослужбовців, внутрішньо переміщених осіб та громадян, які постраждали від наслідків бойових дій.. Матеріали охоплюють широкий спектр тем: від психологічної реабілітації та соціального супроводу в секторі безпеки до новітніх методів соціального менеджменту та взаємодії державних і громадських інституцій.

Опубліковані тези мають вагоме значення для модернізації вищої освіти та практичної діяльності. Вони спрямовані на: вдосконалення професійної освіти, формування компетентностей, професійних навичок майбутніх соціальних працівників, сприяння активному обміну досвідом між науковою спільнотою та практикуючими спеціалістами, розробку адаптивної та професійної моделі діяльності фахівця соціальної сфери, що відповідає викликам сучасності.

Це видання стане цінним ресурсом для широкого кола читачів, які прагнуть глибоко зрозуміти виклики, що постали перед соціальною сферою в часи війни та масштабних суспільних змін. Книга пропонує ґрунтовний аналіз пріоритетів розвитку галузі. Особливу увагу приділено стратегіям післявоєнного відновлення, що робить видання актуальним як для науковців, так і для практиків.

Головний редактор: НАГІРНЯК Михайло Ярославович

кандидат історичних наук, доцент
доцент кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук
Львівського державного університету безпеки життєдіяльності.

*Рекомендовано до друку вченою радою
факультету психології та соціального захисту
Львівського державного університету безпеки життєдіяльності
(Протокол № 3, від 23 січня 2026 р.)*

© Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, 2026
© Кафедра соціальної роботи, управління та суспільних наук 2026
© Нагірняк М.Я. 2026

Ігор КОВАЛЬ

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

**СОЦІАЛЬНИЙ СУПРОВІД У СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ ТА
ОБОРОНИ УКРАЇНИ: ОСНОВНІ ЗАСАДИ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

Сучасні умови функціонування сектору безпеки та оборони України визначаються масштабною збройною агресією Російської Федерації, що триває з 2014 року і значно загострилася у 2022 році. Це зумовило безпрецедентне навантаження на систему соціального захисту військовослужбовців, ветеранів та членів їхніх сімей. Необхідність підтримки особового складу на всіх етапах – від мобілізації до повернення до цивільного життя – актуалізує питання розвитку сучасного, ефективного й науково обґрунтованого соціального супроводу. Значне збільшення чисельності осіб, залучених до оборони держави, та тих, хто повертається з фронту, посилює роль соціального супроводу як механізму підтримки, адаптації та реінтеграції, що виступає системоутворювальним елементом ветеранської політики та гуманітарної безпеки [1; 2].

Наукове осмислення структури й закономірностей соціального супроводу дозволяє не лише підвищити якість надання відповідних послуг, а й сприяти модернізації державної політики у сфері соціального захисту військовослужбовців. У науковій літературі соціальний супровід трактують як багатовимірний процес, що включає комплекс соціальних, психологічних, юридичних, освітніх і реабілітаційних заходів, спрямованих на подолання бар'єрів життєдіяльності та відновлення соціального функціонування особи. Такий підхід обґрунтовується науковцями, які підкреслюють необхідність індивідуалізації супроводу, міждисциплінарності та заснування на принципах людиноцентричної соціальної політики.

У секторі безпеки та оборони соціальний супровід охоплює підтримку військовослужбовців, ветеранів, добровольців, осіб рядового і начальницького складу та членів їхніх сімей. Його ключова мета полягає у забезпеченні соціального комфорту, відновленні психологічної рівноваги, стабілізації морально-психологічного стану, запобіганні травматизації та підтримці боєздатності підрозділів. У цьому контексті соціальний супровід виступає не лише соціальною послугою, а й важливим елементом системи національної безпеки та стійкості держави.

Соціальний супровід можна розглядати в трьох взаємопов'язаних вимірах:

1. Елемент державної соціальної політики, який забезпечує реалізацію прав і гарантій військовослужбовців та їхніх сімей в умовах підвищеного ризику.

2. Інструмент адаптації та реінтеграції військовослужбовців після звільнення зі служби, що охоплює психологічне відновлення, професійну переорієнтацію та повернення до мирного життя.

3. Складову морально-психологічного забезпечення, що прямо впливає на ефективність виконання службових завдань, стійкість особового складу та зниження рівня бойових психологічних травм.

Правова основа соціального супроводу в Україні представлена широким комплексом законів і підзаконних актів, що регулюють соціальний захист військових та ветеранів. У цьому контексті особливо важливою є конституційна норма.

Стаття 17 Конституції України передбачає, що держава забезпечує соціальний захист військовослужбовців та членів їхніх сімей, що створює фундамент для формування спеціальних соціальних механізмів підтримки.

До основних законів, що визначають правові засади супроводу, належать:

- Закон України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» № 2011-XII. Він

встановлює коло соціальних гарантій, включно з медичним забезпеченням, санаторно-курортним лікуванням, соціальною реабілітацією, пільгами та забезпеченням житлом.

- Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» № 3551-ХІІ, який регламентує порядок надання статусів, пільг і вирішує питання взаємодії державних органів у сфері підтримки ветеранів.

- Закон України «Про соціальні послуги» № 2671-VIII, що визначає стандартизовані підходи до соціального супроводу як окремої соціальної послуги та впроваджує європейські принципи соціальної роботи.

Серед підзаконних актів важливе місце посідають:

- Постанова КМУ № 948 «Деякі питання впровадження діяльності служб супроводу військовослужбовців...», яка затверджує механізми функціонування служб супроводу і визначає структурні елементи системи підтримки.

- Постанова КМУ № 754 «Деякі питання соціального захисту ветеранів війни та жертв нацистських переслідувань», яка регулює організацію надання соціальних послуг ветеранам та їхнім сім'ям.

- Накази Міністерства оборони, МВС, Мінветеранів щодо психологічного забезпечення та реабілітаційних програм.

Крім того, стратегічні документи – Стратегія ветеранської політики на період до 2030 року та Стратегія розвитку системи охорони здоров'я на період до 2030 року – визначають довгострокові напрями трансформації системи супроводу відповідно до практик НАТО, ЄС і міжнародних гуманітарних стандартів.

Попри наявність значної нормативної бази, існує потреба подальшої модернізації, зокрема в частині гармонізації процедур, уніфікації стандартів соціальних послуг та цифровізації процесів.

До основних напрямів соціального супроводу у секторі безпеки та оборони відносимо:

1. Психологічний супровід – включає кризове втручання, індивідуальні та групові консультації, лікування ПТСР, профілактику професійного вигорання. В Україні розвиваються такі моделі як Mental Health Gap Action Programme, а також національні програми психологічної підтримки.

2. Медична та фізична реабілітація – передбачає комплексне лікування бойових травм, протезування, фізичну реабілітацію, тривале медичне спостереження. Посилюється співпраця з міжнародними реабілітаційними центрами.

3. Соціально-правовий супровід – охоплює консультування щодо оформлення статусів, отримання виплат, захисту прав поранених, роботи з сім'ями загиблих, взаємодію з органами соціального захисту.

4. Освітня та професійна адаптація – програми перепідготовки, професійного навчання, ветеранського підприємництва, сприяння працевлаштуванню через служби зайнятості та ветеранські простори.

5. Робота з сім'ями військовослужбовців – соціальний супровід передбачає психологічну допомогу сім'ям, підтримку дітей військових, супровід під час поранення або загибелі військовослужбовця, реабілітацію членів родин.

Реалізація соціального супроводу військовослужбовців і ветеранів супроводжується низкою серйозних викликів, серед яких – значна кількість осіб, що потребують довготривалої та комплексної підтримки, нерівномірний доступ до соціальних і реабілітаційних послуг у різних регіонах країни, гостра нестача підготовлених фахівців (психологів, соціальних працівників, реабілітологів), високий рівень професійного вигорання кадрів, фрагментарність системи соціального захисту та недостатня координація між міністерствами і відомствами, а також нагальна потреба у впровадженні сучасних стандартів реабілітації та доказових методик психологічної підтримки.

Окреслені виклики вимагають посилення державної координації, модернізації законодавства, розширення

професійної підготовки кадрів і впровадження нових форм соціальної роботи.

Перспективними напрямками розвитку соціального супроводу у секторі оборони вбачаємо у: розбудові єдиної цифрової платформи супроводу військових і ветеранів; розвитку ветеранських просторів і центрів реабілітації; інтеграції міжнародних стандартів НАТО у галузі психологічної підтримки; впровадженні мультидисциплінарних команд у соціальній роботі; удосконаленні системи підготовки фахівців; посиленні державно-громадського партнерства.

Соціальний супровід у секторі безпеки та оборони є одним із найважливіших компонентів гуманітарної та соціальної політики України. Він сприяє стабільності та відновленню військовослужбовців, їхній адаптації, психологічній рівновазі та ефективній реінтеграції після служби. Незважаючи на розвинену нормативно-правову базу, система потребує подальшої модернізації, уніфікації нормативів, розвитку інфраструктури та професійного кадрового забезпечення. Успішний розвиток соціального супроводу можливий за умови міжвідомчої взаємодії, інтеграції міжнародних стандартів, цифровізації послуг і впровадження доказових підходів у сфері соціальної роботи та психологічної підтримки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Литвин А., Коваль І. Професійна підготовка офіцерів Збройних сил України за стандартами країн НАТО. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. Вип. 73, т. 2. С. 333–339. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/73-2-51>.
2. Олійник Л.В., Коваль І.С. Розвиток стресостійкості військовослужбовців механізованих підрозділів в умовах оборони. *Наукові записки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності. Педагогіка і психологія*. 2025. № 2 (6). С. 123–129. DOI <https://doi.org/10.32782/3041-1297/2025-2-19/>.

ЗМІСТ

Передмова.....	3
Коваль І. Соціальний супровід у секторі безпеки та оборони України: основні засади та перспективи розвитку.....	6
Мещан І. Інноваційні підходи до соціальної роботи в умовах воєнного стану	11
Гнідець О. Супровід постраждалих внаслідок війни поліцейських та членів їх сімей	18
Kryvachuk L. Міграційна політика сьогодення: соціальна інтеграція вимушених українських мігрантів в країнах ЄС і Великої Британії	21
Лис В. Реформування системи догляду над дітьми: від інституційного догляду до сімейних форм виховання.....	28
Немчук М. Соціальні послуги загальнонаціонального значення.....	33
Васянович Г. Соціальна робота в філософсько-педагогічних рефлексіях Івана Франка та Василя Сухомлинського.....	39
Цюприк А. Наукові та освітні обрії соціальної роботи в Україні	43
Бігун М. Громада як середовище для відновлення: аспекти соціальної інклюзії ветеранів війни	49
Берега Ю. Використання штучного інтелекту для викладання дисципліни спеціальна фізична підготовка.....	52
Возна Л., Мельник О. Держава і бізнес у соціальній сфері: нові моделі партнерства для стійкої та ефективної підтримки громад	54

Наукове видання

**Соціальна робота:
становлення, перспективи, розвиток**

Матеріали VI Всеукраїнської
науково-практичної конференції з міжнародною участю

18 грудня 2025 року

Головний редактор:

Михайло Нагірняк

канд. іст. наук, доцент

ЛДУ БЖД
79007, Україна, м. Львів, вул. Клепарівська, 35
тел./факс: (8-032) 233-32-40, 233-24-79
e-mail: mail@ubgd.lviv.ua, ndr@ubgd.i.ua